

Ref. br.: 2024-1-ES01-KA220-ADU-000245715

XXIAdults

**Prilagodavanje obrazovanja odraslih
sistem za XXI vijek**

Predložak dobrih praksi

INSTITUTE for
ROMA and
MINORITIES
INCLUSION

**DIPUTACIÓN
DE VALLADOLID**

E-SCHOOL
EDUCATIONAL GROUP

EMPODERAR
DESENVOLVIMENTO ORGANIZACIONAL, SOCIAL, PROFSSIONAL E PESSOAL

Co-funded by
the European Union

Naziv dobre prakse

„Vrt učenja – Praktično obrazovanje o okolišu za socijalnu inkluziju“. Implementirano od strane Natur Freunde Bildungswerke.V., Berlin

Sažetak prakse

Kratak, lako razumljiv sažetak: Šta je praksa, za koga i u koju svrhu?

„Vrt za učenje“ je obrazovna praksa zasnovana na prirodi osmišljena da podrži socijalnu inkluziju marginaliziranih odraslih osoba, uključujući izbjeglice, porodice s niskim primanjima i osobe s invaliditetom. Uključivanjem učesnika u praktično vrtlarenje, edukaciju o okolišu i grupne aktivnosti u zajedničkom vrtu, program potiče društvenu povezanost, ekološku svijest i lično osnaživanje. Cilj je osigurati siguran, inkluzivan i smirujući prostor gdje učesnici mogu učiti kroz rad, ponovo se povezati s prirodom i izgraditi samopouzdanje, istovremeno razvijajući održive navike i društvene veze.

Opis prakse – minimalno 2000 znakova

1) Kontekst / Pozadina

Koja je bila početna potreba ili problem?

Ko je bila ciljna grupa? Da li je to bio dio većeg programa ili projekta?

U urbanim područjima poput Berlina, mnogi socijalno ugroženi odrasli, uključujući migrante, nezaposlene osobe i osobe s mentalnim zdravstvenim problemima, suočavaju se sa socijalnom izolacijom, nedostatkom svrhe i niskim angažmanom u formalnom obrazovanju. Tradicionalno učenje u učionici često ne uspijeva privući ili zadržati ove učenike. Postojala je sve veća potreba za alternativnim prostorima za učenje s niskim pragom gdje bi se učesnici mogli povezati, izgraditi samopouzdanje i razviti kompetencije u praktičnom i podržavajućem okruženju.

Ciljna grupa:

- Odrasli s niskim kvalifikacijama ili dugotrajnom nezaposlenošću
- Izbjeglice i migranti s ograničenim iskustvom formalnog obrazovanja
- Osobe s problemima mentalnog zdravlja ili se oporavljaju od psihosocijalnih kriza
- Seniori i odrasli sa socijalnom anksioznošću ili izolacijom

Da, to je bio dio šire inicijative „BildungstrifftNatur“ (Obrazovanje susreće prirodu) organizacije NaturFreunde Deutschland, koju je podržao Berlinski Senat za integraciju, rad i socijalne usluge.

2) Ciljevi

Koji su bili ciljevi prakse? Šta je njen cilj bio poboljšati ili promijeniti?

- Koristite obrazovanje zasnovano na prirodi za podsticanje samoefikasnosti, socijalnih vještina i održive svijesti među marginalizovanim odraslim osobama
- Stvorite inkluzivne i terapijske prostore za učenje na otvorenom koji promovišu dobrobit i smanjuju stres
- Razviti praktične vještine u organskom vrtlarstvu, ekološkom upravljanju i timskom radu
- Poboljšajte zapošljivost kroz prenosive meke vještine (vođenje računa o vremenu, odgovornost, saradnja)

3) Implementacija / Metodologija

Kako se praksa sprovodila korak po korak?

Koje su aktivnosti ili metode korištene?

Koliko je vremena trebalo?

Korak-po-korak implementacija:

1. **Raspored prostora:** Prazno zemljište u blizini centra NaturFreunde pretvoreno je u pristupačan vrt za učenje s podignutim gredicama, rezervoarima za kišnicu, prostorima za sjedenje i malom učionicom na otvorenom.
2. **Dosezanje učesnika:** Upute su dolazile preko lokalnih socijalnih radnika, centara za zapošljavanje i projekata u susjedstvu. Nije bilo potrebno prethodno znanje ili pismenost.
3. **Sedmične sesije:** Učesnici su se pridružili sesijama u malim grupama (2-3 sata sedmično) tokom 12-16 sedmica, koje su vodili obučeni vrtni edukatori i socijalni pedagozi.
4. **Tematski moduli učenja:** Teme su uključivale kompostiranje, njegu tla, sezonsku sadnju, biodiverzitet, ishranu i izgradnju zajednice.
5. **Refleksija i društvena integracija:** Sesije su uvijek završavale grupnim krugom refleksije. Učesnici su dijelili obroke sa začinskim biljem i povrćem koje su sami uzgajali, promovirajući pripadnost i kulturnu razmjenu.
6. **Događaji u zajednici:** U vrtu su se održavali festivali žetve, dani otvorenih vrata i radionice za porodice, povećavajući vidljivost i lokalno angažovanje.

Korištene metode:

- Iskustveno učenje zasnovano na prirodi
- Grupni rad i pripovijedanje
- Taktilne i senzorne aktivnosti (npr. sadnja, kuhanje, žetva)
- Neverbalni formati učenja (idealni za učesnike sa niskim nivoom pismenosti)

4) Rezultati / Ishodi

Koji su bili konkretni rezultati?

Kakav je uticaj praksa imala na učesnike?

Konkretni rezultati:

- Preko 150 odraslih je završilo ciklus Learning Garden od 2020. godine.
- 75% je nastavilo da se bavi daljnjim obrazovanjem ili volonterskim aktivnostima.
- Nekoliko učesnika se potom pridružilo programima obuke iz urbane poljoprivrede ili održivosti.
- Ojačane veze u zajednici i smanjeni osjećaji izolacije i anksioznosti među učesnicima.

Uticaj Učesnici:

- Učesnici su stekli samopouzdanje, rutinu i osjećaj samostalnosti
- Poboljšano fizičko i mentalno zdravlje, posebno za one koji su dugotrajno nezaposleni ili imaju traumu
- Proces učenja je promovisao interkulturalnu razmjenu i vršnjačko učenje

5) Priče učesnika – opcionalno

Kratki citati, lična razmišljanja ili iskustva koja dijele učesnici

6) Faktori uspjeha

Šta je učinilo praksu efikasnom ili inovativnom?

Je li bilo nekih jedinstvenih ili kreativnih elemenata?

Šta je učinilo praksu efikasnom ili inovativnom:

- Niskopragovni, nedigitalni format dostupan svim odraslim osobama bez obzira na pismenost ili jezik
- Korištenje prirode i vrtlarstva kao terapeutskih i edukativnih alata
- Pristup usmjeren na učenika, neformalan i osjetljiv na traumu
- Međusektorska saradnja između edukatora, socijalnih radnika i vrtlara

Jedinstveni ili kreativni elementi:

- Učenje kroz prirodu - biljke, tlo i godišnja doba postali su "učitelji"
- „Uberi i podijeli“ obroci koji čine učenje opipljivim i hranjivim
- Korištenje krugova refleksije i pripovijedanja umjesto formalnih procjena

7) Prenosivost / Preporuke

Može li se praksa primijeniti i negdje drugdje?

Koji su uslovi potrebni za uspješnu implementaciju?

Da. Ovaj model se može prilagoditi mnogim urbanim ili ruralnim kontekstima. Bilo koja organizacija koja ima pristup maloj zelenoj površini ili zajedničkoj parceli mogla bi ga replicirati.

Uslovi za uspješnu implementaciju:

- Vanjski prostor s osnovnom infrastrukturom (podignute gredice, sklonište, pristup vodi)
- Treneri upoznati s inkluzivnom pedagogijom i ekološkim obrazovanjem
- Partnerstva s lokalnim zdravstvenim, službama za zapošljavanje ili socijalnim službama za rad na terenu
- Fleksibilan raspored i kontinuirana povratna informacija od učesnika

8) Savjeti / Savjeti za implementaciju – opcionalno

Kontrolne liste, lekcije ili savjeti za one koji žele primijeniti praksu.

- Izbjegavajte previše strukturirane nastavne planove i programe – neka vrt i godišnja doba vode učenje
- Dizajn s pristupačnošću na umu (široke staze, podignute gredice, tihi kutovi)
- Uključite neformalno druženje (čaj, obroke, razgovore) kako biste izgradili povjerenje
- Koristite posmatranje i dnevnik (vizualne ili verbalne) za praćenje napretka

9) Naučene lekcije - opciono

Najveća iznenađenja, prepreke ili ključne zaključke tokom implementacije.

10) Fotografije koje ilustruju opisanu praksu

Molimo priložite najmanje 3 fotografije koje se odnose na opisanu dobru praksu

PROFIL PRAKSE – KONTROLNA LISTA ZA KLASIFIKACIJU

Molimo označite sve kategorije koje se odnose na vašu opisanu praksu. Možete odabrati više od jedne.

VRSTA PRAKSE

☒	Učenje kroz rad
☐	Međugeneracijsko učenje
☒	Učenje u zajednici
☐	Digitalno / kombinovano učenje
☒	Učenje od vršnjaka
☒	Mentorstvo / koučing
☒	Kulturni/kreativni pristupi
☒	Saradnja / zasnovano na partnerstvu

Ostalo (navedite):

CILJNA GRUPA

- Odrasli sa niskim kvalifikacijama
- NEET (Osobe koje nisu u obrazovanju, zaposlene ili se ne obučavaju)
- Migranti / Izbjegllice
- Starije odrasle osobe
- Žene
- Osobe s invaliditetom
- Druge ranjive grupe
- Opšta odrasla populacija

OKRUŽENJE ZA UČENJE

- Formalno
- Neformalno
- Neformalno

RAZVIJENE VJEŠTINE / KOMPETENCIJE

- Pismenost (čitanje, pisanje, razumijevanje)
- Numerički rad (matematika, logičko razmišljanje)
- Digitalne vještine
- STEM (nauka, tehnologija, inženjerstvo, matematika)
- Lično, društveno i učenje za učenje
- Građanske kompetencije
- Poduzetništvo
- Kulturna svijest i izražavanje
- Jezičke vještine
- Vještine vezane za posao / strukovne vještine
- Zelene kompetencije
- Ostalo (navedite):

POTENCIJALNI KORISNICI

- Nastavnici / Edukatori
- Administrativno osoblje
- Uprava škole / centra
- Kreatori politika / Javna uprava
- Nevladine organizacije / Organizacije zajednice
- Ostalo (navedite):

Glosar kategorija (Objašnjenje stavki kontrolne liste)

Vrsta prakse

- Učenje kroz rad – učenje kroz praktične aktivnosti, metode zasnovane na praksi kao što su radionice ili stvarni zadaci.
- Međugeneracijsko učenje – aktivnosti koje uključuju učesnike različitih starosnih grupa koji uče jedni od drugih.
- Učenje u zajednici – učenje koje se odvija unutar lokalne zajednice, često kroz angažman u stvarnom životu.
- Digitalno / kombinovano učenje – obrazovanje korišćenjem digitalnih alata (online) ili kombinacija online i metoda licem u lice.
- Vršnjačko učenje – učenje među učesnicima sličnog statusa ili iskustva, uz međusobnu podršku.
- Mentorstvo / koučing – individualna podrška od iskusnije osobe za pomoć u učenju i ličnom rastu.
- Kulturni/kreativni pristupi – korišćenje umjetnosti, muzike, pozorišta, pripovijedanja itd. kao alata za učenje.
- Saradničke / partnerske – prakse koje uključuju saradnju između organizacija ili grupa.
- Ostalo (navesti) – bilo koja druga metoda koja nije navedena gore.

Ciljna grupa

- Odrasli s niskim kvalifikacijama – odrasli koji imaju nizak nivo formalnog obrazovanja ili osnovnih vještina.
- NEET-ovi – osobe koje nisu u sistemu obrazovanja, zaposlenja ili obuke (često mladi odrasli).
- Migranti / Izbjeglice – osobe koje su se doselile iz druge zemlje, a često se suočavaju s izazovima integracije.
- Starije odrasle osobe – Odrasle osobe starije od 65 godina
- Žene – prakse koje se posebno bave potrebama žena.
- Osobe s invaliditetom – osobe s fizičkim, senzornim, intelektualnim ili mentalnim zdravstvenim invaliditetom.
- Druge ranjive grupe – grupe u riziku od isključenosti (npr. dugotrajno nezaposleni, beskućnici).
- Opšta odrasla populacija – prosječni odrasli koji nisu u određenim kategorijama.

Okruženje za učenje

- Formalno – učenje u okviru zvaničnih obrazovnih sistema, certificirani kursevi (npr. škole, univerziteti).
- Neformalno – organizirano učenje izvan formalnog sistema (npr. radionice, obuka u zajednici).
- Neformalno – učenje kroz svakodnevna iskustva, bez strukturiranog kursa (npr. volontiranje, porodica).

Razvijene vještine / kompetencije

- Pismenost – čitanje, pisanje i razumijevanje tekstova (uključujući funkcionalne tekstove poput obrazaca).
- Numerički rad – korištenje matematike i logičkog zaključivanja.
- Digitalne vještine – korištenje digitalnih alata, npr. kreiranje CV-a, online alata, online platformi.
- STEM – nauka, tehnologija, inženjerstvo i matematika.
- Lično, društveno i učenje učenja – samosvijest, motivacija, timski rad, vještine cjeloživotnog učenja.
- Građanske kompetencije – aktivno građanstvo, razumijevanje demokratije i društvene odgovornosti.
- Preduzetništvo – kreativnost, inovacija, upravljanje projektima, preuzimanje rizika.
- Kulturna svijest i izražavanje – uvažavanje i stvaranje kulturnog sadržaja (npr. umjetnost, muzika).
- Jezičke vještine – sposobnost komunikacije na jednom ili više stranih jezika.
- Vještine vezane za posao / strukovne vještine – praktične vještine korisne u određenim poslovima ili profesijama.
- Zelene kompetencije – znanje i ponašanja koja podržavaju održivost i brigu o okolišu.
- Ostalo – bilo koje druge razvijene vještine (molimo navedite).

Potencijalni korisnici– grupe koje bi mogle imati koristi od primjene, prilagođavanja ili inspiracije ovom praksom u svom radnom kontekstu.

Napomena: Ove kategorije slijede okvire EU kao što su Ključne kompetencije za cjeloživotno učenje (2018), Akcioni plan za osnovne vještine (2025) i Vodič za program Erasmus+ 2025 – Glosar

